

Міністерство освіти і науки України
Нововолинський електромеханічний
фаховий коледж

Циклова комісія економіки та підприємництва
Комп'ютерно-економічне відділення

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Заступник директора
з навчально-виробничої роботи
 Олександр ІЛЬІН

«19» 02 2024 року

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітньо-професійна програма	Економіка та організація підприємницької діяльності
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Фаховий молодший бакалавр
Код освітнього компоненту	ОК30.СК

Програма кваліфікаційного іспиту для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності» та навчального плану.

Розробники:

Гебура Ольга Миколаївна, викладач вищої категорії, викладач-методист

Дзіковська Юлія Миколаївна, к.т.н., викладач вищої категорії, викладач-методист

Рижук Ірина Анатоліївна, викладач вищої категорії, старший викладач

Харчук Людмила Миколаївна, викладач вищої категорії, викладач-методист

Камінська Олена Юріївна, викладач вищої категорії, викладач-методист

Терес Мирослава Мирославівна, викладач вищої категорії, викладач-методист

Програму розглянуто на засіданні циклової комісії
економіки та підприємництва

Протокол № 6 від «29» 02 2024 року

Голова циклової комісії Ольга ГЕБУРА

« 29.02 » 2024 року

Пролонговано:

на 2024-2025 н.р. Протокол № __ від « __ » _____ 202_ року _____

на 2025-2026 н.р. Протокол № __ від « __ » _____ 202_ року _____

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	4
ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	5
СКЛАД І СТРУКТУРА ЗАВДАНЬ	7
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	8
ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ ТА ЗАСОБІВ, ЯКИМИ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ КОРИСТУВАТИСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ІСПИТІ	10
ПЕРЕЛІК СКЛАДОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	17
ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ.....	19
ДОДАТКИ.....	20

ПЕРЕДМОВА

Програма атестації здобувачів фахової передвищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка та організація підприємницької діяльності» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування – це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності отриманих здобувачами фахової передвищої освіти результатів навчання та спеціальних компетентностей вимогам стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України №704 від 22.06.21р., а також ОПП «Економіка та організація підприємницької діяльності», схваленої на засіданні педагогічної ради ДВНЗ НЕМК (Протокол № 5 від 30.06.21 р.)

Метою формування програми атестації здобувачів вищої освіти є методичне забезпечення визначення рівня теоретичної та практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти для майбутньої професійної діяльності; виявлення відповідності рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей вимогам стандартів та вимогам до фахівців в певній галузі.

Програма атестації здобувачів фахової передвищої освіти встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- процедури та методи проєктування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети запланованих результатів навчання освітньо-професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти;
- процедури та форми організації кваліфікаційного іспиту;
- склад і структуру екзаменаційних завдань;
- процедури та критерії оцінювання якості підготовки здобувачів фахової передвищої освіти;
- перелік матеріалів та засобів, якими дозволяється користуватися на кваліфікаційному іспиті;
- перелік складових освітніх компонент, включених до кваліфікаційного іспиту.

ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами рівня та обсягу знань, умінь, сформованих компетентностей вимогам стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, галузі знань 07 Управління та адміністрування, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України №704 від 22.06.21р., а також ОПП «Економіка та організація підприємницької діяльності», схваленої на засіданні педагогічної ради ДВНЗ НЕМК (Протокол № 5 від 30.06.21 р.).

Атестація здобувачів освіти проводиться після завершення циклу теоретичного навчання та практичної підготовки. Терміни проведення атестації визначаються графіком освітнього процесу.

Атестація здійснюється на підставі оцінювання якості засвоєння освітньо-професійної програми, рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Атестація здійснюється відповідно до вимог стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності».

У процесі атестації визначається рівень здатності розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують концепції організації і функціонування підприємницьких та торговельних структур.

Атестація осіб, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності» проводиться у формі кваліфікаційного іспиту.

Атестацію осіб, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень фахового молодшого бакалавра, здійснює Державна екзаменаційна комісія, склад якої затверджується наказом директора коледжу щорічно.

До складу Державної екзаменаційної комісії можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань відповідно до Положення про Державну екзаменаційну комісію, затвердженого Педагогічною радою коледжу.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Принципами формування і реалізації методик, призначених для оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей осіб, які пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою «Економіка та організація підприємницької діяльності» є: уніфікація, комплексність, актуальність, інформативність, єдність вимог, дієвість, індивідуальність, взаємозамінність та взаємодоповненість, диференційованість, об'єктивність і відкритість, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

Результати кваліфікаційного іспиту за фахом оголошуються здобувачам у день

його проведення після оформлення протоколів екзаменаційної комісії. При цьому дається загальна оцінка відповідей здобувачів, відзначаються найбільш яскраві з них, характеризується рівень фахової підготовки здобувачів.

За результатами успішного складання кваліфікаційного іспиту екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і про видачу здобувачу фахової передвищої освіти диплома встановленого зразка.

ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Кваліфікаційний іспит повинен забезпечувати оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей, визначених стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності» схваленої на засіданні педагогічної ради ДВНЗ НЕМК (Протокол № 5 від 30.06.21 р.).

Форма проведення кваліфікаційного іспиту – поєднання письмової, усної та інтерактивної (з використанням засобів інформаційних технологій) форм. Для проведення кваліфікаційного іспиту можуть використовуватися різні види тестових та практичних завдань, у тому числі з використанням сучасного програмного забезпечення.

Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є зміст програм навчальних дисциплін, що формують результати навчання та систему компетентностей фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, які виносяться на атестацію.

Програма кваліфікаційного іспиту складається з узагальнених складових освітніх компонентів, що формують результати навчання та систему компетентностей фахівця на основі базових навчальних дисциплін, які виносяться на атестацію: «Основи організації підприємницької діяльності», «Економіка підприємства», «Планування діяльності підприємства», «Фінансовий облік та звітність», «Економічний аналіз», «Організація операційної діяльності та основи логістики», «Інформаційні системи та технології на підприємстві».

Перелік складових перерахованих освітніх компонентів для проведення кваліфікаційного іспиту згрупований в такі змістові модулі:

1. Теоретичні засади підприємницької діяльності.
2. Ресурси підприємства.
3. Витрати і результати діяльності.
4. Планування діяльності підприємства.
5. Фінансовий облік та звітність.
6. Управління операційною діяльністю та основи логістики.
7. Економічний аналіз.

Під час кваліфікаційного іспиту здобувач фахової передвищої освіти повинен продемонструвати належний рівень досягнення результатів навчання та

сформованості програмних компетентностей, що визначені стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування та освітньо-професійною програмою «Економіка та організація підприємницької діяльності».

Програмні результати навчання:

РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою.

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

РН 6. Проявляти ініціативу та підприємливість, володіти навичками міжособистісної взаємодії для досягнення професійної мети.

РН 7. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні й теоретичні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання у практичній діяльності.

РН 8. Володіти методами й інструментарієм для підготовки проєктів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

РН 9. Застосовувати інноваційні підходи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 10. Визначати характеристику товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.

РН 12. Виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 14. Визначати потреби споживачів для формування асортименту товарів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 15. Застосовувати моделі електронної комерції в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

РН 16. Використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності

РН 18. Використовувати професійно профільовані знання й уміння в галузі практичного використання інформаційних технологій при плануванні, аналізі, веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової і статистичної звітності

РН 19. Демонструвати вміння бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури

ринків та аналізу результатів діяльності підприємницьких структур.

РН 20. Виявляти проблеми економічного характеру та спрямовувати дії на розв'язання непередбачуваних задач і проблем у сфері економіки, маркетингу, обліку, аналізу та оподаткування.

Заклад фахової передвищої освіти забезпечує дотримання правил і процедури проведення кваліфікаційного іспиту шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів та форм їхнього подання;
- інформаційно-консультаційної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти до кваліфікаційного іспиту;
- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

Комплекс засобів оцінювання формується випусковою цикловою комісією самостійно та за кількісними і якісними параметрами повинен бути презентативним, охоплювати увесь зміст Програми кваліфікаційного іспиту, затвердженої в установленому порядку.

СКЛАД І СТРУКТУРА ЗАВДАНЬ

Кваліфікаційні завдання для іспиту складаються з тестових і практичних завдань і складені для 25 варіантів.

Кожен варіант кваліфікаційних завдань включає 40 тестових завдань і два практичних завдання, які охоплюють зміст програм навчальних дисциплін, що формують результати навчання та систему фахових компетентностей фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності відповідно до освітньо-професійної програми.

Завдання для тестування являють собою тести з передбаченими варіантами відповідей, одна з яких є правильною.

Кожен варіант кваліфікаційних тестових завдань містить визначену кількість питань відповідно до сформованих змістових модулів програми кваліфікаційного іспиту:

1. Теоретичні засади підприємницької діяльності - 5 питань.
2. Ресурси підприємства – 6 питань.
3. Витрати і результати діяльності – 8 питань.
4. Планування діяльності підприємства – 8 питань.
5. Фінансовий облік та звітність – 8 питань.
6. Управління операційною діяльністю та основи логістики – 5 питань.

Практичні завдання 1 та 2 передбачають розв'язок задач з дисциплін «Планування діяльності підприємства» та «Економічний аналіз» відповідно.

Кваліфікаційні завдання розроблюються викладачами циклової комісії економіки та підприємництва, розглядаються на її засідання та затверджуються заступником директора з навчально-виробничої роботи.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

До початку іспиту група здобувачів, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де буде відбуватися кваліфікаційний екзамен.

Голова екзаменаційної комісії знайомить здобувачів зі складом комісії і коротко пояснює порядок її роботи.

Кожному здобувачеві для підготовки відповідей виділяють окремі столи. Необхідні записи здобувач робить на стандартних аркушах, що видаються комісією.

Здобувачам надаються варіанти тестових та практичних завдань, на виконання яких відводиться в цілому три академічних години.

Кульмінаційна частина іспиту – заслуховування комісією відповідей здобувача за результатами виконання практичних завдань. Голова комісії та її члени, з дозволу голови комісії, мають право задавати уточнюючі й додаткові питання.

Якщо здобувач допускає у відповіді помилки, його потрібно відразу виправити. При необхідності, можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях здобувача.

Додаткові питання члени комісії задають за таких обставин:

- відповідь здобувача не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань здобувача.

Результати кваліфікаційного іспиту оголошуються здобувачам головою комісії у день його проведення після оформлення протоколів екзаменаційної комісії. При цьому дається загальна оцінка відповідей здобувачів, відзначаються найбільш яскраві з них, характеризується рівень фахової підготовки здобувачів.

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ

Оцінювання рівня якості підготовки фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення результатів навчання та сформованості програмних компетентностей.

Об'єктом оцінювання якості підготовки фахового молодшого бакалавра є рівень досягнення результатів навчання та набута система сформованих компетентностей, відтворена у процесі виконання тестових та практичних завдань.

Результати оцінювання рівня якості підготовки фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності повинні довести, що здобувач фахової передвищої освіти:

- має концептуальні знання, здобуті у процесі теоретичного і практичного навчання, включаючи основи знань сучасних досягнень науки у сфері економіки та підприємництва;

– вміє вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі підприємницької, торговельної та біржової діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують концепції організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур та може характеризуватися певною невизначеністю умов.

Підсумкова оцінка з кваліфікаційного іспиту виставляється на основі загальної суми балів, набраної здобувачем освіти за результатами виконання тестових і практичних завдань, відповідей на додаткові питання.

Тестові завдання оцінюються із розрахунку 1 бал за кожен вірну відповідь. Загальна максимальна сума балів за тестові завдання становить 40 балів.

Практичні завдання оцінюються за такою шкалою:

Практичні завдання	Максимальна оцінка в балах
Завдання 1	20
Завдання 2	20

Вимоги до оцінювання практичних завдань 1, 2

Оцінка в балах	Критерії
19-20	Здобувач аргументовано, науково аналізує економічні проблеми, у повному обсязі проводить всі розрахунки, об'єктивно оцінює ринкову ситуацію та її вплив на діяльність підприємства, робить правильні висновки, дає відповіді на додаткові питання.
13-18	Допущені незначні помилки в обчисленнях, здобувач має незначні ускладнення при відповіді, потребує допомоги викладача при виборі напряму відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію, висновки неповні. Дає відповідь на додаткові питання, але допускає помилки у деяких формулюваннях.
7-12	Допущені помилки в обчисленнях, висновках, неповний розв'язок завдання. Здобувач порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускає суттєві помилки у відповідях та поясненнях питань. Відповідь на додаткові питання неповна.
1-6	Допущені значні помилки в обчисленнях, висновках, неповний розв'язок завдань. Мова спрощена, оцінювання ситуацій лише інтуїтивне. Викладач постійно корегує відповідь здобувача освіти. Відповідь на додаткові питання дає лише за допомогою викладача.
0	Відсутній розв'язок завдання.

Оцінка за національною шкалою визначається згідно загальної кількості набраних балів.

Таблиця переведення балів на оцінки

Кількість набраних балів	Оцінка
70-80	5 (відмінно)
50-69	4 (добре)
30-49	3 (задовільно)
до 29	2 (незадовільно)

**ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ ТА ЗАСОБІВ, ЯКИМИ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ
КОРИСТУВАТИСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ІСПИТІ**

1. Комплекти бухгалтерської та статистичної звітності.
2. План рахунків.
3. Наочні посібники: стенди, плакати, альбоми схем.
4. Довідкові дані: тарифні ставки, нормативи відрахувань, розмір мінімальної заробітної плати, мінімальний прожитковий станом на дату кваліфікаційного іспиту.

ПЕРЕЛІК СКЛАДОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ВКЛЮЧЕНИХ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

1.1 Основи організації підприємницької діяльності

Сутність та роль підприємницької діяльності. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності. Види та об'єднання підприємств, їх характеристика. Господарські товариства. Особливості організації малого підприємництва (ФОП).

Виробнича підприємницька діяльність. Виробничий процес та виробничий цикл підприємства. Інноваційне підприємництво.

Підприємництво у сфері торгівлі та посередництва. Підприємництво у сфері страхування. Підприємництво у сфері надання послуг.

Елементи інфраструктури бізнесу.

Податкова система України. Сутність податків, їх функції, види та елементи. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності.

Основні етапи створення власної справи. Початковий капітал та джерела його формування. Засновницькі документи. Державна реєстрація підприємницької діяльності.

Поняття та роль менеджменту у підприємницькій діяльності. Функції менеджменту. Рівні та види менеджменту. Організаційна структура управління підприємством. Механізм управління підприємством. Принципи, функції управління підприємством. Методи управління підприємством.

Соціальна відповідальність у системі сталого розвитку.

Сутність та завдання маркетингу у підприємницькій діяльності. Комплекс маркетингу.

Поняття фінансування підприємницької діяльності та принципи його забезпечення. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Банківське кредитування підприємницької діяльності. Комерційне кредитування підприємницької діяльності.

Правове регулювання та оподаткування підприємницької діяльності.

1.2 Ресурси підприємства

Виробничі фонди підприємства. Вартісна оцінка основних фондів. Структура та класифікація основних фондів. Сутність процесу амортизації основних фондів. Визначення норм амортизаційних відрахувань. Методи обчислення амортизації.

Оборотні фонди підприємства. Складові елементи та структура оборотних фондів на підприємствах окремих галузей суспільного виробництва. Нормування витрат оборотних фондів. Джерела та способи економії матеріальних ресурсів на підприємствах.

Основні показники використання основних та оборотних фондів.

Нематеріальні активи підприємства.

Інвестиції у розвиток виробничих засобів та інноваційна діяльність

підприємств. Реальні та фінансові інвестиції.

Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Методичні основи визначення чисельності персоналу.

Продуктивність праці як економічна категорія. Показники рівня продуктивності праці персоналу. Основні чинники зростання продуктивності праці.

Мотивація трудової діяльності працівників. Загальна організація оплати праці, форми та системи оплати праці працівників. Поняття оплати праці, основні функції заробітної плати. Тарифно-посадова система оплати праці персоналу підприємства. Відрядна і погодинна форми оплати праці. Основні системи оплати праці.

Інформаційні ресурси організації. Роль інформації в управлінні підприємством. Поняття ІС, АІС та АІТ. Класифікація інформаційних систем. Прикладні інформаційні системи в діяльності підприємства.

Поняття економічної інформації, її види і властивості. Класифікація економічної інформації. Методи класифікації. Інформаційна система сучасного підприємства.

Поняття документообігу. Класифікація документів. Організація документообігу на підприємстві. Електронний документ. КЕП. Електронний документообіг на підприємстві. Уніфікація та стандартизація документації. Машинна інформаційна база обліку. Організація баз і банків даних автоматизованої інформаційної системи. СУБД. Ресурси баз даних. Системи електронного документообігу у діяльності підприємства.

1.3 Витрати і результати діяльності підприємства

Витрати як комплексний економічний показник. Кошторис витрат, собівартість продукції. Групування поточних витрат за окремими ознаками. Визначення повної собівартості і складання кошторису витрат. Визначення собівартості окремого виробу. Поняття та об'єкти калькулювання. Калькуляційні статі витрат та методика їх обчислення. Шляхи зниження поточних витрат.

Поняття витрат обігу у торговельному підприємстві.

Ціна на продукцію підприємства. Методи ціноутворення. Види цін.

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства. Механізм формування доходів від операційної діяльності.

Прибуток підприємства. Механізм формування та використання чистого прибутку. Показники рентабельності, їх різновиди.

Ефективність виробництва: економічна сутність, вимірювання та чинники підвищення ефективності. Види ефективності. Сутність та методичні засади оцінки соціальної діяльності підприємства.

1.4 Планування діяльності підприємства

Сутність та необхідність планування, його основні завдання. Принципи та методи планування. Види та об'єкти планування на підприємстві.

Система планових нормативів та показників діяльності для підприємств у різних сферах господарювання. Система планів підприємства.

Сутність і завдання стратегічного планування. Етапи планування. Цілі у стратегічному плануванні, вимоги до них. Загальна стратегія та функціональні стратегії підприємства. Види стратегій, методика вибору стратегії. SWOT-аналіз як передумова для розробки стратегії.

Сутність, завдання, особливості тактичного планування. Завдання, етапи та стадії оперативно-календарного планування. Системи ОВП в різних типах виробництва.

Загальна характеристика продукції. Поняття інноваційної продукції. Класифікація продукції за економічним призначенням. Натуральні та вартісні показники обсягу продукції. Особливості показників у різних сферах господарювання.

Маркетингова діяльність, формування виробничої програми, її ресурсне забезпечення. Цілі і завдання плану виробництва. Система планових показників виробничої програми. Виробнича потужність, методика розрахунку, показники використання. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Визначення необхідної кількості робочих місць для виконання програми та їх завантаження. Показники використання потужності.

Планування збуту. Вибір і обґрунтування каналів товароруку. Планування обсягу реалізації.

Формування товарного асортименту підприємств роздрібною торгівлі.

Особливості планування товарообігу в торговельних підприємствах.

Планування потреби в матеріальних та енергетичних ресурсах для виконання виробничої програми. Планування матеріальних запасів. Матеріальний баланс. Планування показників ефективності використання матеріальних ресурсів. Планування запасів на торговельному підприємстві.

Планування чисельності і складу працюючих за категоріями. Планування фонду робочого часу. Планування продуктивності праці. Визначення рівня і темпів росту продуктивності праці. Чинники зростання продуктивності праці.

Структура і методи планування фонду оплати праці для різних категорій працюючих. Планування соціального розвитку підприємства, завдання, напрямки планування.

Планування організаційно-технічного розвитку підприємства.

Калькулювання собівартості окремих видів робіт і продукції. Складання кошторису. Кошториси накладних витрат підприємства. Методи їх розподілу. Управління витратами. Планування зниження собівартості продукції. Планування й регулювання цін. Види цін. Методи встановлення. Особливості формування витрат на торговельному підприємстві.

Формування чистого прибутку підприємства. Методи планування прибутку. Використання чистого прибутку. Планові показники рентабельності. Перспективне, поточне і оперативне фінансове планування. Планування потреби в обігових коштах. Складання балансу доходів і витрат. Планування руху грошових коштів. Бюджетування діяльності підприємства. Планування беззбитковості і межі рентабельності. Планування підвищення прибутковості.

Поняття бізнес-плану й бізнес планування. Мета створення бізнес-плану. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. Основні види бізнес-планів. Характеристика основних розділів бізнес-плану.

Економічне обґрунтування доцільності проєкту. Аналіз беззбитковості.

Використання інформаційних систем для бізнес-планування. Програмні продукти для бізнес-планування інвестиційних проєктів на підприємствах.

1.5 Фінансовий облік та звітність у діяльності підприємства

Облік надходження і вибуття основних засобів. Амортизація основних засобів, їх ремонти і поліпшення. Документальне оформлення обліку руху основних засобів.

Склад та облік інших необоротних матеріальних активів. Амортизація МНМА.

Суть, класифікація та особливості обліку операцій з нематеріальними активами.

Оцінка запасів при їх надходженні і вибутті. Документування та облік виробничих запасів на складах і в бухгалтерії. Облік та особливості документування операцій з МШП.

Облік прямих виробничих витрат. Облік і розподіл загальногвиробничих витрат. Собівартість виробництва та собівартість реалізації. Оцінка і облік незавершеного виробництва. Облік браку. Облік адміністративних, збутових та інших витрат звичайної діяльності. Облік готової продукції та її реалізації.

Порядок організації готівкових розрахунків. Документальне оформлення, облік і контроль ведення касових операцій. Суть та форми безготівкових розрахунків. Види та порядок відкриття рахунків в банку. Документальне оформлення та облік грошових коштів на рахунках в банку.

Суть і класифікація дебіторської заборгованості. Облік розрахунків з покупцями та замовниками.

Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік векселів одержаних. Облік розрахунків з різними дебіторами.

Облік фінансових інвестицій. Методи оцінки фінансових інвестицій.

Поняття та класифікація зобов'язань. Облік кредитних операцій. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками; за податками і платежами. Облік розрахунків з учасниками, з іншими кредиторами.

Документальне оформлення та облік нарахування заробітної плати та виплат за невідпрацьований час. Утримання із заробітної плати та нарахування на заробітну плату. Облік оплати праці в системі рахунків.

Облік доходів основної та іншої операційної діяльності. Облік інших доходів.

Облік фінансових результатів та їх відображення у звітності.

Складові власного капіталу підприємства. Облік зареєстрованого, неоплаченого та вилученого капіталу. Облік іншого власного капіталу. Облік забезпечень наступних витрат і платежів.

Призначення, склад, вимоги до складання і подання фінансової звітності. Характеристика форм звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух ГК, Звіт про ВК. Примітки до звітів. Фінансова звітність малих підприємств.

Принципи побудови та функціонування, основні характеристики систем електронного документообігу, їх використання з метою автоматизації фінансового

обліку та формування й подання звітності.

1.6 Управління операційною діяльністю та основи логістики

Складові частини операційної системи: перероблююча підсистема, підсистема забезпечення та підсистема планування і контролю.

Сутність, особливості та процедура прийняття рішень в операційному менеджменті. Рішення у сфері виробничого менеджменту.

Економічна, майнова та інформаційна безпека підприємництва. Особливості інформації при прийнятті рішень у бізнесі. Економічні інформаційні системи в бізнесі.

Ризик у бізнесі. Система управління підприємницьким ризиком. Методи зниження ризику. Страхування як основний прийом ризик-менеджменту. Сутність і види страхування.

Поняття операційної діяльності підприємства. Форми і методи організації виробництва. Організаційні типи виробництва та їх порівняльна характеристика.

Просторові зв'язки у виробничому процесі. Виробнича структура, її види. Особливості створення виробничих підрозділів. Поняття та склад виробничого циклу, його тривалість. Шляхи скорочення виробничого циклу.

Виробнича і соціальна інфраструктура підприємства. Сутність і складові виробничої інфраструктури.

Система створення і освоєння виробництва нової продукції.

Дослідження кон'юнктури ринку, потреб споживачів.

Сутність комплексної підготовки виробництва та її складові.

Сутність, завдання, об'єкти та види контролю якості. Сутність та система показників конкурентоспроможності. Особливості показників якості у роздрібній торгівлі.

Управління якістю. Система забезпечення якості. Стандарти якості. Сертифікація продукції. Сучасна класифікація товарів та їх кодування.

Управління виробничими потужностями на підприємстві. Планування завантаження потужностей.

Оперативне управління виробництвом. Оперативно-календарне планування. Оперативний контроль і оперативне регулювання ходу виробництва.

Мета, основні завдання та сфери логістики в діяльності підприємства. Економічна сутність та види логістичних потоків. Загальна характеристика технологічних процесів у логістиці. Поняття логістичної системи, її мета, основні завдання та функції. Основні підсистеми логістичної системи. Логістичний ланцюг.

Завдання управління матеріальними ресурсами та запасами. Сутність управління запасами. Нормування і оптимізація запасів. Системи управління запасами та їх основні види. Параметри систем управління запасами. Технологічні системи управління запасами. Логістичні підходи до вибору постачальника. Логістичний процес на складі. Розподіл готової продукції. Вибір каналів товароруку. Логістичні системи розподільчої логістики.

Логістика посередництва. Організація оптових закупівель торговельними підприємствами. Організація товаропостачання товарів підприємств роздрібної

торгівлі. Організація продажу товарів у системі роздрібно́ї торгівлі. Форми і методи продажу. Організація логістичного сервісу.

Електронна комерція, типи і види. Бізнес-моделі електронної комерції. Нормативно-правове забезпечення системи електронної комерції. Ефективність електронної комерції.

1.7 Економічний аналіз

Основні категорії економічного аналізу. Методи економічного аналізу. Абсолютні, відносні та середні величини в економічному аналізі. Технологія аналітичного процесу. Основні етапи економічного аналізу.

Програмне забезпечення економічного аналізу. Використання інструментів Microsoft Office та прикладних статистичних пакетів в економічному аналізі.

Види резервів підвищення ефективності діяльності підприємства, їх характеристика. Методи визначення величини резервів.

Аналіз виробництва і реалізації продукції.

Аналіз забезпеченості підприємства ресурсами та ефективності їх використання.

Аналіз витрат підприємства та собівартості продукції.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т. Г., Лагоцька Г. М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, «ЛілеяНВ».
2. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. URL: <http://surl.li/ndbyd>
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор-Виробництво. 2016. 378 с.
4. Бухгалтерський облік та оподаткування. Навч. посібник/ За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. Львів: Бухгалтерський центр «Ажур», 2008. 1056 с.
5. В.М. Серединська, О.М.Загородна, Р.В.Федорович. Економічний аналіз : навч. посіб. Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. 624 с.
6. Васильков В. Г. Організація виробництва. Навч.посібник. Київ.: КНЕУ,2003. URL: <https://javalibre.com.ua/java-book/book/2911026>
7. Горелов Д.О. Організація виробництва: Конспект лекцій. Харків.: ХНАДУ. 2012. 544 с. URL: <https://files.khadi.kharkov.ua/>
8. Економіка підприємства: Навчальний посібник / за заг.ред. О.М. Бандурки. Харків.: ХНУВС. 2017. 192 с.
9. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2001. 540 с.
10. Заборська Н. К. Основи логістики: навчальний посібник. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 216 с. URL: https://dut.edu.ua/uploads/1_201_33535647.pdf
11. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу : навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2006. 261 с.
12. Карпенко М. Ю. Електронна комерція : конспект лекцій для студентів усіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 146 с
13. Карпюк Г. І. Основи підприємництва. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf>
14. Карпюк Г. І. Основи підприємництва. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf>
15. Кислий В.М., Біловодська О.А., Олєфіренко О.М., Соляник О.М. Логістика: Теорія та практика: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2010. 360 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/38038/1/Bilovodska_Kyslyi_Olefirenko_Solyanyk.pdf
16. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник / за ред. проф. А.Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 428 с.
17. Марченко В.М., Шутюк В.В. Логістика: Підручник. Київ.: Видавничий дім «Артек», 2018. 312 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/36003>
18. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник. Київ: Скарби, 2008. 284 с.

19. Основи підприємництва: Підручник. / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/61211/mod_resource/content/1.pdf
20. Панченко С. В., Дикань В. Л., Шраменко О. В. Підприємництво: підручник. Харків : УкрДУЗТ, 2018. Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/.pdf>
21. Петрович Й. М., Захарчин Г. М. Організація виробництва. Львів.: Магнолія плюс. 2012. 400 с.
22. Петрович Й.О. Економіка підприємства. URL: <https://studentbooks.com.ua/content/view/55/81/>
23. Плєскач В.Л., Затонацька Т.Г., Інформаційні системи і технології на підприємствах : підручник. Київ : Знання, 2011. 718 с.
24. Ратушняк О.Г. Операційний менеджмент: електронний навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2016. 243 С. URL: <http://surl.li/dtqdg>
25. Садовська І.Б., Божидарник Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ.: «Центр учбової літератури», 2013. 688 с.
26. Сенишин О.С. Маркетинг. URL: <http://surl.li/auodr>
27. Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. Планування діяльності підприємства: Навч. посібн. 4-те вид. Київ.: Каравела, 2011. 352 с.
28. Фінансовий облік. Навчальний посібник для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» / Укладач І.А. Рижук. Нововолинськ: НЕМК, 2019. 244 с.
29. Храбатин О.І., Яворська Л.В. Маркетинг: Навчальний посібник. / За наук. ред. О. А. Тимчик. Київ : Видавництво, 2014. 284 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/marketing.pdf
30. Шалева О. І. Електронна комерція. Навч. посіб. Київ.: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019. № 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 16.12.2022 №1392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2022-%D0%BF#Text>
5. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньо-професійного ступеню «фаховий молодший бакалавр» від 22.06.2021 №704 URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiaqJ36jbPxAhWIg_0HHRqED1QQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fmon.gov.ua%2Fstorage%2Fapp%2Fmedia%2FFakhova%2520peredvyshcha%2520osvita%2FZatverdzeni.standarty%2F2021%2F06%2F23%2F076.Pidpryyemnytstvo.torhivlya.birzhova.diyal.23.06.docx&usg=AOvVaw0WEd8xrDrKPmbc0ZBxGLE1
6. Освітньо-професійна програма «Економіка та організація підприємницької діяльності» зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування, схвалена на засіданні педагогічної ради ДВНЗ НЕМК (Протокол №6 від 30.06.21 р.).
7. Положення про організацію освітнього процесу у Нововолинському електромеханічному фаховому коледжі.
8. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Нововолинському електромеханічному фаховому коледжі.
9. Положення про екзаменаційну комісію у Нововолинському електромеханічному фаховому коледжі.

ДОДАТКИ

Зразок завдання на кваліфікаційний іспит
Міністерство освіти і науки України
Нововолинський електромеханічний фаховий коледж
Циклова комісія економіки та підприємництва
Комп'ютерно-економічне відділення

Тестові завдання

на кваліфікаційний іспит зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності»

Варіант ____

1. Які види підприємств визначають в залежності від економічних показників та кількості працівників підприємства?

- а) приватні;
- б) малі;
- в) державні;
- г) комунальні.

2. Умови ринкової рівноваги:

- а) ситуація на ринку, за якої величина пропозиції рівна величині попиту;
- б) ситуація на ринку, коли є тенденція до зміни ринкової ціни чи кількості товарів, які продаються;
- в) ситуація на ринку, коли і попит, і пропозиція зростають;
- г) немає правильної відповіді.

3. Які із засновницьких документів підтверджують статус юридичних осіб?

- а) статут;
- б) установчі правила;
- в) угода;
- г) баланс підприємства.

4. Податок – це:

- а) обов'язковий платіж, що стягується органами державної влади різних рівнів з юридичних осіб і фізичних осіб з метою фінансового забезпечення діяльності держави;
- б) добровільний внесок підприємства до бюджетів різних рівнів;
- в) різниця між надходженнями і витратами підприємства;
- г) всі відповіді правильні.

5. На промисловому ринку купівля здійснюється:

- а) з метою подальшого використання у виробництві, або перепродажу;
- б) тільки у визначений період;
- в) тільки великими підприємствами;
- г) для використання індивідуальними споживачами.

6. Будь-яка фірма може впливати на ринок:

- а) через комплекс маркетингових заходів;
- б) тільки рекламою;
- в) тільки ціною;
- г) тільки товаром.

7. Продуктивність праці робітників залежить від:

- а) відпрацьованого часу;
- б) кваліфікації робітників;
- в) вартості обладнання;
- г) структури працюючих.

8. Коефіцієнт використання матеріалу 0,75. Відходи матеріалу будуть становити:

- а) 75%;
- б) 25%;
- в) 35%;
- г) 7,5%

9. Відрядна форма оплати праці передбачає оплату:

- а) за кількість виготовленої продукції з врахуванням складності робіт;
- б) за відпрацьований часу і якість продукції;
- в) за окладом згідно штатного розпису;
- г) за загальний обсяг виконаних робіт.

10. Для оплати праці спеціалістів та управлінців застосовують:

- а) відрядну форму оплати;
- б) акордну систему оплати;
- в) систему посадових окладів;
- г) прогресивну систему оплати.

11. До основних фондів підприємства відносять:

- а) матеріали, тара, інструменти, машини;
- б) будівлі, споруди, устаткування, транспорт;
- в) запчастини для ремонту, напівфабрикати, готова продукція;
- г) паливо, енергія, тарні матеріали.

12. Амортизація основних фондів - це:

- а) відшкодування зносу основних фондів;
- б) фізичний знос основних фондів;
- в) моральний знос основних фондів;
- г) залишкова вартість основних фондів.

13. Сукупність відомостей про факти, об'єкти, події і так далі, які в даному контексті мають певне значення:

- а) інформація;
- б) інформаційні ресурси;
- в) економічні дані;
- г) інформаційне забезпечення.

14. Для оцінки ефективності використання оборотних коштів використовують показник:

- а) тривалість одного обороту;
- б) коефіцієнт інтенсивного та екстенсивного використання;
- в) коефіцієнт завантаження, коефіцієнт оновлення;
- г) фондівіддача.

15. Повна собівартість відрізняється від виробничої собівартості:

- а) на величину адміністративних витрат і витрат на збут;
- б) на величину прибутку підприємства-виробника;
- в) на величину витрат по оплаті праці;
- г) на величину ПДВ.

16. Забезпеченість підприємства основними фондами характеризується показником:

- а) фондоозброєності;
- б) фондівіддачі;
- в) фондоємності;
- г) коефіцієнтом використання потужності.

17. Виробнича собівартість – це:

- а) витрати, пов'язані з експлуатацією виробничого устаткування;
- б) сума усіх витрат на виробництво продукції;
- в) сума грошей, отримана виробником при реалізації продукції;
- г) технологічна собівартість продукції.

18. До прямих витрат належать ті, які:

- а) здійснюються регулярно;
- б) є постійними;
- в) безпосередньо відносяться на окремі види виробів;
- г) не залежать від номенклатури продукції.

19. Валова продукція підприємства – це:

а) продукція, що призначена для продажу, яка виготовлена в плановому періоді (незалежно від ступеню готовності)

б) вся продукція, виготовлена в звітному періоді, яка зберігається на складах підприємства;

в) реалізована продукція всіх цехів підприємства;

г) вся готова продукція, виготовлена в основних цехах підприємства.

20. Рентабельність реалізації продукції визначається як відношення:

а) чистого прибутку до виручки від реалізації;

б) валового прибутку до валового доходу;

в) валового прибутку до повної собівартості продукції;

г) чистого прибутку до валового доходу.

21. Збільшення залишків нереалізованої продукції в кінці року приводить до:

а) збільшення обсягу реалізації;

б) зменшення обсягу реалізації;

в) збільшення обсягу товарної продукції;

г) зменшення обсягу товарної продукції.

22. Місія підприємства - це...

а) сукупність завдань, що спрямовані на отримання прибутку;

б) головне призначення підприємства, причина його існування;

в) стратегія у короткостроковому інтервалі часу;

г) план дій на довгу перспективу.

23. Номінальний фонд часу роботи робітника 2100 год. Планові невиходи на роботу з поважних причин - 10%. Плановий дійсний фонд часу роботи робітника буде дорівнювати:

а) 1890 год.;

б) 210 год.;

в) 2310 год.;

г) 1900 год.

24. Поділ витрат, що входять у собівартість, на умовно-постійні й умовно-змінні пов'язаний з їх залежністю:

а) від зміни обсягів виробництва;

б) від їх питомої ваги у складі собівартості;

в) від стадії завершення виробництва;

г) від часу витрат.

25. Виробнича потужність – це:

а) максимально можливий випуск продукції при повному використанні всіх ресурсів;

б) потужність силового та технологічного обладнання;

в) планові завдання по випуску продукції в асортименті;

г) кількість обладнання підприємства.

26. На плануову чисельність основних робітників підприємства впливає:

а) чисельність допоміжних робітників;

б) структура управління підприємством;

в) планові завдання по випуску продукції;

г) чисельність спеціалістів та службовців.

27. Призначення класифікації затрат на виробництво за економічними елементами:

а) для складання кошторису витрат на виробництво;

б) для розрахунку собівартості одиниці окремого виду продукції;

в) для розрахунку витрат на матеріали;

г) для встановлення ціни виробу.

28. Тактичне планування є ...

а) довгостроковим;

б) середньостроковим;

в) короткостроковим;

г) директивним.

29. В якому типі виробництва виготовляється велика кількість однорідної продукції?

- а) в масовому;
- б) в серійному;
- в) в одиничному;
- г) залежно від умов діяльності.

30. Визначте годинний виробіток, якщо норма штучного часу становить 2 хв:

- а) 120 шт;
- б) 30 шт;
- в) 2 шт;
- г) 60 шт.

31. Які витрати відносяться до витрат на зберігання запасів?

- а) витрати на придбання матеріалів;
- б) витрати на утримання складів;
- в) витрати на транспортні перевезення;
- г) капітальні витрати.

32. Основне призначення складського господарства:

- а) зберігання матеріальних цінностей;
- б) складування матеріалів, сировини, палива;
- в) проведення інвентаризації;
- г) відвантаження готової продукції.

33. Предметом дослідження у логістиці є:

- а) оптимізація процесів управління матеріальними потоками;
- б) оптимізація ринкової поведінки з реалізації товарів і послуг;
- в) економічні відносини в суспільстві;
- г) ефективність збутової діяльності.

34. Метод ФІФО базується на:

- а) оцінці запасів за середніми цінами;
- б) оцінці запасів за цінами перших надходжень;
- в) оцінці запасів за цінами останніх надходжень;
- г) оцінці запасів за цінами конкретних партій запасів.

35. Брак у виробництві оформлюється:

- а) листком (актом) про брак;
- б) нормативною калькуляцією браку;
- в) лімітно-забірною карткою;
- г) приймально-здавальним актом.

36. За умови, що активи становлять 10000 грн., а власний капітал - 6000 грн., сума зобов'язань становить:

- а) 16000 грн.;
- б) 12000 грн.;
- в) 4000 грн.;
- г) 14 000 грн.

37. Які з перелічених пар не є елементами методу бухгалтерського обліку?

- а) оцінка і калькуляція;
- б) інвентаризація і документація;
- в) власний капітал і зобов'язання;
- г) рахунки і подвійний запис.

38. Активні рахунки - це рахунки, призначені:

- а) для обліку капіталу;
- б) для обліку зобов'язань перед кредиторами;
- в) для обліку майна;
- г) для обліку пасивів підприємства.

39. Первісна вартість основних засобів не включає:

- а) витрати на транспортування, встановлення, монтаж, налагодження основних засобів;
- б) витрати на страхування ризиків доставки основних засобів;
- в) суми непрямих податків, що відшкодовуються підприємству;
- г) вірної відповіді не запропоновано.

40. Сума, яку підприємство очікує отримати за актив після закінчення строку його корисного використання за вирахуванням витрат, пов'язаних з його ліквідацією, називається:

- а) чистою вартістю реалізації;
- б) ліквідаційною вартістю;
- в) балансовою вартістю;
- г) первісною вартістю.

**Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та підприємництва
Пр. №8 від 29.04.24 р.**

Голова циклової комісії _____ Ольга ГЕБУРА

Заступник директора з навчально-виробничої роботи _____ Олександр ІЛЬЇН

Зразок завдання на кваліфікаційний іспит
 Міністерство освіти і науки України
 Нововолинський електромеханічний фаховий коледж
 Циклова комісія економіки та підприємництва
 Комп'ютерно-економічне відділення

Практичні завдання

на кваліфікаційний іспит зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітньо-професійної програми «Економіка та організація підприємницької діяльності»

Варіант 1

Завдання 1

Розрахувати річний фонд оплати праці та визначити середньомісячну зарплату токарів, які обробляють за рік 50000 шт. деталей з нормою часу – 18 хв. за 4 розрядом. Доплати становлять 20 %, процент премій та надбавок – 25%. Плановий номінальний фонд часу одного робітника – 2000 год., планові втрати часу – 10%, рівень виконання норм робітниками – 120%.

Завдання 2

Проаналізувати вплив трудових факторів на зміну обсягу випуску продукції. Виявити резерви збільшення обсягу товарної продукції.

Показники, тис. грн.	Планові	Фактичні	Абсолютне відхилення, (+,-)
1. Чисельність робітників, осіб	42	44	
2. Кількість днів, відпрацьованих одним робітником	250	248	
3. Виробіток за добу, грн/добу	65	63	

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та підприємництва
 Пр. №8 від 29.04.24 р.

Голова циклової комісії _____ **Ольга ГЕБУРА**

Заступник директора з навчально-виробничої роботи _____ **Олександр ІЛЬІН**